

6.LEKCIJA

Tan din. dzeja

Tan 300 dzejoļi 唐诗三百首 (Tang shi sanbai shou)

Vecais stils 古体诗(guti shi)

Jaunais stils 近体诗 (jinti shi)

Dzejoļi ar 8 rindiņām 律诗 (lvshi) :

ar 5 zilbēm rindā 五言律诗 (wuyan lvshi)

ar 7 zilbēm rindā 七言律诗 (qiyan lvshi)

Dzejoļi ar 4 rindiņām 绝句 (jueju)

713.-766.g. Tan dzejas kulminācija un uzplaukuma periods

Divi galvenie novirzieni

1) *pierobežu dzeja* 边塞诗(biansai shi) :

Gao Shi 高适 un Cen Can 岑参

2) *ainavu un lauku dzeja* 山水田园 (shanshui tianyuan shi) :

Wang Wei 王维, Meng Haoran 孟浩然

Pavasara rītausma

Men Haožan

春晓

孟浩然

Ziedoņa snaudā uzausis rīts,

Kur vien klausies – putnu balsis.

Naktī, atminos, vētras skaņas,

Ziedi biruši nez cik daudz.

春眠不觉晓，

处处闻啼鸟。

夜来风雨声，

花落知多少。

Wang Wei 王维

Glezna ietver dzeju, dzeja ietver gleznu

画中有诗，诗中有画 (hua zhong you shi, shi zhong you hua)

Upe aizplūst aiz debess un zemes 江流天地外 (jiang liu tian di wai)

Kalni parādās un izzūd tajā 山色有无中 (shan se you wu zhong)

Rudens saulriets kalnu mītnē

山居秋暝

Kalnu klaidis pēc svaiga lietus,
Gaisā dveš vēlu atnācis rudens.
Spožs mēness atblāzmo priežu vidū,
Zilas tērcītes plūst pār akmeņiem.

空山新雨后，
天气晚来秋。
明月松间照，
清泉石上流。

Bambusos čalo veļas sievas,
Lotosi kustās zem zvejnieku laivas.
Kaut izplēnē pavasara zāļu smaržas,
Es, lielkungs, labprāt šeit kavējos.

竹喧归浣女，
莲动下渔舟。
随意春芳歇，
王孙自可留。

Ne īsti amatvīrs, ne askēts 不管不隱 (bu guan bu yin)

Kvēlās ilgas

相思

Mīlas zirņi aug dienvidu zemēs,
Tie asnus dzen, kad nāk pavasar's.
Es vēlos, kaut Tu tos vairāk plūktu,
Jo slēpj šis augs sevī kvēlākās ilgas.

红豆生南国，
春来发几枝。
愿君多采撷，
此物最相思。

Li (Bai) un Du (Fu) 李杜 Li-Du

Li Bai/Bo 李白

Mēnesnīcā vientuļi malkojot vīnu

Starp puķēm vientuļa vīna krūka,
Vienatnē bez draugiem es iemalkoju.
Ceļot glāzi uzsaucu spožo mēnestiņu,
Saskandinu ar ēnu, nu esam trīs.

Bet mēness neizprot dzīrošanu,
Un ēna tikai pavada manu stāvu.
Šobrīd viņi ir mani līdzgaitnieki,
Mums priecāties pav'sara plaukumā.

月下獨酌

花间一壶酒，
独酌无相亲；
举杯邀明月，
对影成三人。

月既不解饮，
影徒随我身；
暂伴月将影，
行乐须及春。

Es dziedu un mēness rotājas,
Es deju un ēna sajaucas.
Kad skaidrā kopīgi baudām priekus,
Bet reibuši izklīstam kur nu kurš.

我歌月徘徊，
我舞影零乱；
醒时同交欢，
醉后各分散。

Klejosim mūžos bezbēdīgām jūtām,
Mums tikšanās Piena ceļa tālēs.

永结无情游，
相期邈云汉。

杜甫

Aristokrātu vīni un gaļa smird

朱门酒肉臭 (zhu men jiu rou chou)

(Kamēr) uz lielceļiem nosalušu mirušo kauli

路有冻死骨 (lu you dong si gu)

Vienā dienā nomira visu četru pušu brīvprātīgie kaujinieki
四方义军同日死 (si fang yi jun tong ri si)

Mēness nakts

Šonakt Fudžou apspīd mēness,
Buduārā viņa vēro to viena.
Žēl man ir dēla, žēl ir meitas,
Viņi vēl nenojauš Čanaņas likstas.

Smaržīga migla mitros mākoņu matos,
Mēnesnīcā nefrīta rokas tik saltas.
Kad gan mēs abi pie baltā loga
Ļausim lai gaismā žūst asaru rievās?

月夜

今夜鄜州月，
闺中只独看。
遥怜小儿女，
未解忆长安。

香雾云鬟湿，
清辉玉臂寒。
何时倚虚幌，
双照泪痕干？

Liu Zongyuan 柳宗元

Upes sniegā

Tūkstoš kalnos putnu lidojums rimis,
Uz desmit tūkstoš takām cilvēku pēdas dziest.
Savrupā laivā vecs vīrs niedru hūti,
Vientuļi zvejo saltās upes sniegu.

江雪

千山鸟飞绝，
万径人踪灭。
孤舟蓑笠翁，
独钓寒江雪。

Citi izcili Tan dzejnieki:

Bai Juyi 白居易, **Li Shangyin** 李商隐, **Du Mu** 杜牧

Līdzenā un krītošā intonācija

平(ping) – 1.un 2.tonis ; 仄(ze) – 3.un 4.tonis

今夜鄜州月，	仄仄平平仄
闺中只独看。	平平仄仄平
遥怜小儿女，	平平平仄仄
未解忆长安。	仄仄仄平平

香雾云鬟湿，
清辉玉臂寒。
何时倚虚幌，
双照泪痕干？